

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/9/2016
Identifikačné číslo spisu:	3113208142
Dátum vydania rozhodnutia:	10.05.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3113208142.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne CD Consulting s.r.o., so sídlom v Prahe 1, Nové Město, Politických vězňů č. 1272/21, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpenej Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Grösslingova č. 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanému W. N., bytom v G. G., E. č. XXX/X, o zaplatenie 375,- € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 39CbZm/170/2013, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16CoZm/201/2015-87 zo 16. septembra 2015, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobou podanou na Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) dňa 28. marca 2013 podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, sa žalobkyňa domáha voči žalovanému zaplatenia pohľadávky zo zmenky v sume 375,- € s príslušenstvom. Písomným podaním zo dňa 21. decembra 2014 Združenie spotrebiteľov Slovenska, o.z., so sídlom v Banskej Bystrici, Janka Kráľa č. 7, IČO: 42 309 106 (ďalej len „združenie“) oznámilo súdu prvej inštancie, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného. Súd prvej inštancie o tejto skutočnosti upovedomil žalobkyňu a žalovaného vyzval na vyjadrenie, či so vstupom združenia do konania na jeho stranu súhlasí.

2. Žalovaný sa k vstupu združenia do konania nevyjadril.

3. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení namietala neprípustnosť vedľajšieho účastníctva v predmetnom konaní s poukazom na to, že ide o európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, na ktoré sa vzťahuje Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11. júla 2007 (ďalej aj „nariadenie“). Procesný postup súdu a strán v konaní je preto upravený odlišne od vnútroštátnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“ alebo „Občiansky súdny poriadok“). Nariadenie inštitút vedľajšieho účastníctva neupravuje a aplikáciu vnútroštátnych procesných noriem pripúšťa len výnimočne, a to vtedy, ak explicitne

ustanovuje, že sa postupuje v súlade s príslušným procesným právom uplatniteľným v členskom štáte. Ďalej žalobkyňa poukázala na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v uznesení z 30. októbra 2013, sp. zn. 6Cdo/357/2012, podľa ktorého oznámením tretieho subjektu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného (rozkazného) konania, nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tohto subjektu. Vylučuje to zmysel a účel inštitútu vedľajšieho účastníctva v spojení so zmyslom a účelom inštitútu skráteného konania. Poukázala tiež na nesúlad ustanovenia § 93 ods. 2 OSP s článkom 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý videla v tom, že ustanovenie § 93 ods. 2 OSP nevyžaduje, aby dotknutý účastník so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na podporu jeho práv súhlasil. V praxi potom dochádza k tomu, že právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa, sa na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám dostávajú k údajom o prebiehajúcich konaniach v spotrebiteľských veciach, do ktorých hromadne vstupujú bez toho, aby boli aspoň v minimálnom kontakte s účastníkom konania, prípadne z konania vystúpia hneď po tom, ako im je doručený rovnopis návrhu na začatie konania s prílohami. Keďže súd o prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje len na návrh, v prípade že navrhovateľ nevznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva, získava vedľajší účastník prístup k osobným údajom spotrebiteľa. Tým dochádza k zjavnému porušovaniu článku 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, keďže je neoprávnene zasahované do súkromného života účastníka konania tým, že vedľajší účastník zhromažďuje, resp. môže zhromažďovať jeho osobné údaje bez jeho súhlasu. Preto v prípadoch, keď do konania na strane spotrebiteľa vstupuje ako vedľajší účastník právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa, je podľa žalobkyne potrebné vyžadovať súhlas spotrebiteľa s takýmto vstupom, čím by sa zabránilo porušovaniu jeho ústavných práv. Z týchto dôvodov žalobkyňa žiadala, aby súd prvej inštancie rozhodol tak, že vstup vedľajšieho účastníka do konania nepripustí.

4. Okresný súd Trenčín uznesením č. k. 39CbZm/170/2013-77 zo 16. júna 2015 pripustil vstup združenia do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Uviedol, že pri rozhodovaní o prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania postupoval podľa ustanovení § 93 ods. 1 až 4 OSP v znení účinnom do 31. decembra 2014. Námietky vznesené žalobkyňou posúdil ako nedôvodné. Zdôraznil, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, pokiaľ nariadenie neustanovuje inak. Skutočnosť, že nariadenie neobsahuje úpravu vedľajšieho účastníctva neznamena, že vylučuje úpravu vstupu vedľajšieho účastníka do konania, obsiahnutú v procesnom práve konkrétneho členského štátu. Vstup vedľajšieho účastníka do konania sa neprieči ani cieľom konania podľa nariadenia, ktorými sú zjednodušenie a zrýchlenie konania a zníženie nákladov na takéto spory. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nie je typickým skráteným konaním, v ktorom je účasť vedľajšieho účastníka vylúčená. Preto na predmetnú právnu vec nemožno použiť uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013, sp. zn. 6Cdo/357/2012. K namietanému nesúladu ustanovenia § 93 ods. 2 OSP s článkom 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky súd prvej inštancie uviedol, že podľa prvej vety § 93 ods. 4 OSP má vedľajší účastník v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, a teda má o. i. právo nazerať do súdneho spisu a robiť si z neho výpisy, odpisy a fotokópie, alebo požiadať súd o vyhotovenie fotokópií za úhradu vecných nákladov. Táto činnosť priamo predpokladá možnosť oboznámenia sa s osobnými údajmi účastníkov konania a prípadne aj s predmetom telekomunikačného tajomstva, ak je obsahom súdneho spisu. Nie je tým ale dotknutá povinnosť vedľajšieho účastníka chrániť takto získané osobné údaje, zachovávať telekomunikačné tajomstvo a vyvarovať sa zneužitia svojho postavenia vedľajšieho účastníka v konaní. Napokon súd prvej inštancie poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/188/2012, ktoré rozpracovalo podmienky vedľajšieho účastníctva a z ktorého vyplýva, že účastník konania má právo svojím nesúhlasom zabrániť tomu, aby pred súdom na jeho strane v pozícii vedľajšieho účastníka konal ten, koho účasť v konaní si neželá. V zmysle uvedeného potom zodpovedá zákonu taký procesný postup súdu, v rámci ktorého súd oznámi účastníkom konania, že určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník a vyzve ich, aby sa k tomuto vstupu vyjadrili. V danom prípade žalovaný na výzvu súdu nereagoval, a teda nedal súhlas, ale ani nesúhlas so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na jeho stranu. Pri takomto postupe nemožno pokladať vstup vedľajšieho účastníka za nanútený žalovanému, keďže mu bola poskytnutá možnosť vyjadriť sa, a teda aj nesúhlasiť. V situácii keď riadne upovedomený účastník nevyužije svoje právo súhlasiť alebo nesúhlasiť s vedľajším účastníctvom, možno podľa názoru súdu prvej inštancie prezumovať, že so vstupom

vedľajšieho účastníka do konania súhlasí. Keďže v danom prípade je predmetom činnosti vedľajšieho účastníka ochrana práv spotrebiteľov a predmetom sporu je nárok vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, keďže zmenka bola vystavená žalovaným v prospech právneho predchodcu žalobkyne ako zmenka zabezpečovacia k spotrebiteľskej zmluve o úvere, sú podľa názoru súdu splnené predpoklady na to, aby vedľajší účastník využil svoje právo účasti v tomto konaní.

5. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací uznesením č. k. 16CoZm201/2015-87 zo 16. septembra 2015 napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1, 2 OSP. Zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že otázku prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, keďže nariadenie nemá v tomto smere osobitnú úpravu. Zdôraznil, že predmetom konania je plnenie zo zmenky, ktorá bola vystavená ako zabezpečovacia zmenka k spotrebiteľskej zmluve o úvere, v ktorej mal žalovaný postavenie spotrebiteľa. Preto vstup združenia ako právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, je v súlade s ustanovením § 93 ods. 2 OSP a súd prvej inštancie rozhodol správne, keď vstup vedľajšieho účastníka na strane žalovaného pripustil. K námietkam žalobkyne odvolací súd uviedol, že európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu predstavuje osobitný druh sporového konania, ktoré sa vyznačuje tým, že v zásade prebieha písomne za použitia vzorových tlačív, ktoré sa nachádzajú v prílohe nariadenia. Takáto osobitná forma konania však nevylučuje, aby sa mohol prejavíť účel vedľajšieho účastníctva, ktorým je pomoc účastníkovi v spore. V zmysle čl. 5 ods. 1 nariadenia môže súd nariadiť aj ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Z uvedeného vyplýva, že sa nejedná o typické skrátené konanie, preto argumentácia žalobkyne s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013, sp. zn. 6Cdo/357/2012 je nenáležitá.

6. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie tvrdiac, že jej v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ OSP). Súdny totiž nepostupovali podľa procesných pravidiel nariadenia a prednostne aplikovali vnútroštátne právo. Skutočnosť, že nariadenie neobsahuje úpravu vedľajšieho účastníctva znamená, že uplatnenie tohto inštitútu v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je vylúčené. Žalobkyňa opätovne poukázala na nesúlad ustanovenia § 93 ods. 2 OSP s článkom 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a namietala, že bolo povinnosťou konajúceho súdu zabezpečiť si vyjadrenie účastníka, na ktorého stranu vedľajší účastník vstúpil. Len samotné oznámenie vedľajšieho účastníka o vstupe do konania automaticky nezakladá právo vedľajšieho účastníka na účasť v konaní, ale je potrebný súhlas osoby, popri ktorej chce v konaní vystupovať. Uvedené závery vyplývajú z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2013, sp. zn. 3Cdo/188/2012 (R 62/2014) a boli s účinnosťou od 1. januára 2015 prevzaté aj do zákonnej úpravy občianskeho súdneho konania, a to novelou Občianskeho súdneho poriadku, uskutočnenou zákonom č. 353/2014 Z.z. Ďalej žalobkyňa poukázala aj na podobnosť medzi úpravou tzv. skráteného konania podľa Občianskeho súdneho poriadku a európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktoré je upravené nariadením. Podobne ako tzv. skrátené konanie nadobudne atribúty sporového konania až včasným podaním odporu oprávnenou osobou, aj európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu nadobudne atribúty sporového konania až po podaní odvolania proti rozsudku. Až po takomto procesnom úkone môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účastníctva, t. j. pomoc v konaní tomu účastníkovi, popri ktorom vedľajší účastník do konania vstúpil. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. októbra 2013, sp. zn. 6Cdo/357/2012 dospel k záveru, že oznámením tretieho subjektu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného v štádiu skráteného (rozkazného) konania nenastávajú účinky vzniku vedľajšieho účastníctva tohto subjektu, ktorý v dôsledku toho nie je ani oprávnený podať odpor proti platobnému rozkazu. Podľa názoru žalobkyne, z uvedeného vyplýva, že ak vnútroštátna právna úprava nedovoľuje vedľajšiemu účastníkovi podať odpor proti platobnému rozkazu v rámci tzv. skráteného konania, potom analogicky vedľajší účastník nie je oprávnený podať odvolanie voči rozsudku v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Napokon žalobkyňa spochybnila aj posúdenie právneho vzťahu účastníkov ako vzťahu spotrebiteľského a v tejto súvislosti citovala z odôvodnenia uznesenia Okresného súdu Lučenec zo dňa 1. decembra 2014, sp. zn. 5C/61/2014, ktorý v obdobnej veci nepripustil vstup vedľajšieho účastníka do konania z dôvodu, že:

„...súd nekoná vo veci spotrebiteľskej zmluvy, ale podľa zmenkového a šekového zákona bez možnosti prihladiť ku kauzálnemu vzťahu indosanta a odporcu.“ K podobnému záveru dospel aj Krajský súd v Prešove v rozhodnutí z 27. apríla 2015, sp. zn. 4CoZm/2/2015, keď konštatoval, že: „...zo samotného textu zmenky nie je možné konštatovať, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah, resp. z tejto zmenky nie je jasná kauza, t. j. dôvod vystavenia zmenky. Nie je možné z hľadiska terajšieho štádia konštatovať, že sa jedná o zmenku, ktorá bola vystavená spotrebiteľom...“ Z týchto dôvodov žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

8. Zo spisu vyplýva, že dovolanie žalobkyne bolo podané 10. novembra 2015. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní vecí, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácií konania, ak by boli v neprospech strany (§ 470 ods. 2 CSP). Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálné a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (§ 470 ods. 4 CSP).

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania (ďalej aj „dovolačný súd“), ktoré sa začalo do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 4 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom.

10. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, dovolačný súd prípustnosť dovolania žalobkyne posudzoval v zmysle ustanovení § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobkyňa toto dovolanie podala a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

11. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, aká už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred dovolačím súdom na základe skoršieho dovolania tej istej dovolateľky - viď konania vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1Obdo/5/2016, 1Obdo/8/2016, 1Obdo/11/2016, 1Obdo/17/2016, 1Obdo/20/2016. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje, poukazuje na ne, a preto ďalšie dôvody už neuvádza (ust. § 452 ods. 1 CSP).

12. Keďže sa v dovolacom konaní nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej dovolateľkou (ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP) a nevyšli najavo ani iné vady uvedené v ust. § 237 ods. 1 OSP, pričom prípustnosť dovolania nevyplýva ani z ust. § 239 OSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ust. § 447 písm. c/ CSP odmietol dovolanie žalobkyne ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie procesne prípustné.

13. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.